

Huhtikuun taikaa

"Huu – huu – huhtikuu! Tempoo tuuli, huojuu puu, viheltää vihuri villi, tappelee metsot ja teerikukot, ilmassa lentävät höyhentukot, huutelee soitimen pilli."

Näin alkaa Einari Vuorelan hieno runo Huhtikuu. Lyriikan mestari on oivallisesti osannut kuvata neitseellisen kevään taikaa. Heräävän luonnon helmassa leijuu jo lupaus tulevan suven autuudesta.

Huhtikuun nimi on vanhaa perua. Entisaikoina kaadettiin keväällä havupuukaski eli huhta. Kuivuttuaan se oli kesällä valmis poltettavaksi. HUHTA on mitä mainioin sana ristikkoonkin – ei ihan tavanomainen.

Tiistaina oli APRILLIPÄIVÄ. Kelpo sana sekin. Minäkin, vanha kettu mukamas, lensin suin päin lankaan. Loppukuusta on hallituksen puoliväliriihi. Jokusilta lähtivät jo tuhkat. Lienevätkö nyt vuorossa hellanringit?

"Huu – huu – huhtikuu! Räiskyy vettä räystäään suu, solisee hopeinen virta, karpalosoilla jo kurkia kahlaa, lapset laskevat koivuista mahlaa, tuvassa piustelee pirta."

Piustelee pirta – sointuvaa kieltä! Mutta mitä tarkoittaa PIUSTELLA? Voidaanko PIUSTA (pitkä kapea kaista, suikale, säie) tulkita kuteeksi, jonka LUHAAN asetettu

PIRTA lyö kudottavan kankaan "suuhun"? Vai onko ilmaisu ehkä runoilijan vapautta, Vuorelan oma oivallus? Osaisiko joku lukijoista valaista asiaa tarkemmin?

9.4. on Mikael Agricolan päivä. Hänen poismenostaan tulee tuolloin kuluneeksi 468 vuotta. Ilman kyseisen kuoman ponnisteluja kirjakielemme luomiseksi tämäkään teksti tuskin olisi nähnyt päivänvaloa. AGRICOLA käy myös mukavasti laatijan ristikkoon, mikäli mieli viljellä vähän harvinaisemmalle käytölle jääviä kirjaimia.

"Huu – huu – huhtikuu! Tyyntyy tuuli ja hiljenee puu, illassa punertaa salot, öisin on ihanaa hämärää puilla, tukkilaistulia jokien suilla, kunnailla nukkuvat talot."

Kaunista! Muitakin hyviä ja pitkiä sanoja löytyy huhtikuusta. Niitä ovat vaikkapa PALMUSUNNUNTAI ja VETERAANIPÄIVÄ. Pitkänperjantain ja pääsiäispäivän välissä on LANKALAUANTAI. Ristikkoon vain!

Runomme viimeisen säkeistön suhteen selvitetäköön sekin, mikä on MALKO. Se, tai tavallisemmin MALKA, viittaa malakattoon, jossa harjalta räystäälle ulottuvat kattopuut, malat eli malot, estävät katon olkia tai tuohia nousemasta ylös. Kadonnutta maailmaa kaikki tynni. Ja näin hiipuu myös huhtikuun taika:

"Huu – huu – huhtikuu! Nauraa sulle jo toukokuu pellolle äkeitä ajain, kohta on purojen juoksu hiljaa, rinteille varisee siemenviljaa, pääsky on malolla majain."

Kalle Pertola

kalle.pertola@ristikkoakatemia.fi

Lähetthäkää ristikkoiheisiä kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi